

15 TEMMUZ VE KADINLAR

Gülşen ÖZER

15 TEMMUZ VE KADINLAR

"Merhamet ve fedakârlık küfesi" kadınlarımızın adlarını, kısa öykülerini farklı yerlerde okuyoruz elbette ama bu yazıda özellikle şehit ve gazi kadınlarımızın ulaşabildiğimiz yaşam kesitlerine ayrı ayrı değinmek istiyoruz. Bu tertemiz mertebelerin küfedilmesinin izlerini belki bu yaşamlardan yakalamak mümkün olur umuduyla.

Gülşen ÖZER

76

Bu yazıda, 15 Temmuz gecesi kanlı toprağa düşen "şehri bir tüfek gibi çatan" fedakâr kadınları konu edineceğiz. Onlar birer anne, eş, kız kardeş, evlat ama artık bunların yanı sıra hepimizin vefa borcu olan kahraman kadınlardır. O gün hayatlarının son günü olduğunu bilmeden bir adım ileri 'Allahu Ekber!' diyerek evlerinden ayrıldılar. Arkalarında şimdi onların boşluğu, böylesine cesarete sahip olan şehit kadınlara sahip olmanın gururu ile acıları sarmış dolay yaşamak zorunda olan aileler var. Belki de doğacak kızlarımızın adlarını vermek hayatları üzerinde düşünmek bize bir şeyler katacaktır. Nihayetinde şahit olarak şehit olmayı belki de hayal bile edemeyecek bir ortamda bir gece bir kaç saat içinde bu şerefe nail olmak o geceye baktığımızda hikmetler içeriyor. İlahi el zamana dokunmuş, durdurmuş ve adeta sınıftan öğretmenin özel öğrencileri seçmesi gibi birileri seçilerek yüce bir makama kabul edilmiştir.

"Ya şimdi bir şehid saldırsı okunur buçların önünde/ Ya cemaatsiz bir iftitahtı tekberi gibi hep kıyamda beklerim." diyordu şair. "Merhamet ve fedakârlık küfesi"

kadınlarımızın adlarını kısa öykülerini farklı yerlerde okuyoruz elbette ama bu yazıda özellikle şehit ve gazi kadınlarımızın ulaşabildiğimiz yaşam kesitlerine ayrı ayrı değinmek istiyoruz. Bu tertemiz mertebelerin küfedilmesinin izlerini belki bu yaşamlardan yakalamak mümkün olur umuduyla. Billboardlarda ya da televizyon programlarında karşılaştığımız bu isimlere dikkatle tekrar tekrar öğrenmeden bakmak belki birilerini seçip kahramanımız kılmayı da sağlayacaktır.

Vatan, Dik Durmak ve Helalleşmek

Aslında onu tank altında kalan kadın olarak mutlaka duymuş ve içimiz parçalanmıştır. Türkan Tekin Türkmen üç çocuk annesi... Ailesini geçindirmek için akrabalarının işyerinde çalışıyordu. 52 yaşındaydı ve belki de artık yaşamını çocuklarının mürüvvetini görüp torun severek sonlandıracağını, çocuklarının eli ekmek tutup rahat günler göreceğini ümit ediyordu. Esenler'den Atatürk Havalimanı'na doğru tankların gittiğini öğrenip ailesiyle oraya doğru yöneldi. İlk çocuğuna verdiği ad; Sümeyye... "Mübarek

ve müsellah çocuklar" biriktirmenin sembolüdür bu ad. Tıpkı onun gibi kadın şehitler arasında tankın altında kalarak katıldı. Sokaga çıkmadan önce televizyonda olanları izlemiş Cumhurbaşkanı'nın çağrısı üzerine "vatan elden gidiyor" diyerek hissiyatını paylaşmıştır. Vatan elden gitmedi şükür kanımız kurtardı onu.

Uzun yolculuklar öncesi belki dönemeyiz diye helalleşiriz ya da aynılık ihtimali göçü anlarda. Ayşe Aykaç kanatlarından kin saçarak gökyüzünü delen jetlerin karasal karanlık kardeşi tankların ve generalleri deli eden berak bir umut nidası olan "sokağa inin" çağrısından sonra eşiyile dışarı çıkmadan önce evdekiyle helalleşmiştir. Bu helalleşme kendini feda etmiş olduğunun imzası gibidir. Çıkmadan önce namaz kılması adeta dünyaya hayatına dair kalanları emanet etmenin, an için niyaz etmenin belki de hesapları son kez kontrol edip dünya dosyasını kapatmasıdır. Geride kalanlar vardır; dört çocuk. 44 yaşında bir kadının dört çocuğa rağmen ölme-ye gitmesi aslında bir kişilik değil beş kişilik bir fedakârlıktır. Ayn on beşinde bir elif gibi durarak vatanın selametine bedeni-

ni, çocuklarının annesizliğini he-diye etmiştir.

Eşiyle çıktığı yolda araçlarını Altunizade civarında bırakmak zorunda kalmışlar çünkü her yer insan selidir. Boğaziçi Köprüsü-dür hedef, vazgeçmez, yürürler. Kalabalığın ön saflarına kadar hem de. Kadının geride dura-yım demez, bir bahar muştusu gibi diğer toprağa. Sabaha dek süren kavgada en önde yere dö-şenler arasındadır. Onlar diğer-ken vatan ayağı kalmıştır.

Muhasebeci olan Sevgi Yeşil-yurt belki de yaşamı boyu sayı-larla haşır neşir bir çalışma haya-tı geçirdi. Hayatın bir alın olan darbe tezebbüsünde artık ne bir çalışan ne bir kadın sadece öl-kesi için siper olmuş bir vücut-tu. Öyle de oldu Boğaziçi Köprü-sünde umuda bir iskele çatmak için dünya hayatını şehitlik mer-tebesiyle noktalamıştır. Şimdi sa-yılan biz sayalım iki çocuklu, 51 yaşında, yüzlerce şehit arasında. "Köklerine su yürüyünce bire bin veren başklar gibi."

Özel Harekât Komiseri De-met Sezen bu ülkede mesleğini sadece rızık kapısı olarak görme-diğini, aynı zamanda görevini siper edecek cesarete sahip ol-duğunu o gece küçük çocuğunu geride bırakarak yüksünmeden gitmesiyle göstermiştir. O kar-maşa esnasında evinde çocuğuy-la kalmak yerine ya da işyerinden çıkıp gitmek yerine direnmeyi seçti. Bulunduğu bir şehit cena-zesinde yakınlarına "Dik durun ağlamayın. Düşmanları göldür-meyelim. Şehitlik en büyük mer-tebe" demiş. Yanışmalara inat bu halka şimdi dindik durmak, ona da en yüksek mertebeye erişmek doğtu.

O mertebede de meslekta-şı olan Gülşah Güler, Kübra Ay-doğan, Zeynep Sağır, Cennet Yi-git, Selda Güngör dünyada oldu-

ğu gibi öte dünyada da yoldaş olmayı seçmişlerdir. Çiçeği bur-nunda Komiser Gülşah resim öğ-retmenliğinden bu mesleğe geç-miş ve 10 ay sonunda bize fiilen şehadet resmi çizmiştir. Küb-ra komiser ise ölüm riski yüksek bölgelerde görev yapmış, terö-ristlerin kurşunlarından sağ sa-lım çıkmış belki de artık güven-li diye düşündüğü Ankara'da şe-hit olmuştur. Boyledir işte oç günlük dünya... Zeynep baş komiserin de yaşamındaki hikmet benzer şekilde. Sivas'taki göre-

Tekin Türkmen'in ilk çocuğuna verdiği ad; Sümeyye... "Mübarek ve müsellah çocuklar" biriktirmenin sembolü-dür bu ad. Tıpla onun gibi kadın şehitler ara-sına tanınan altında kalarak katlıb. Sokağa çıkmadan önce tele-vizyonda olanları izle-miş Cumhurbaşkanı çağrısı üzerine "vatan elden gidiyor" diyerek hissiyatını paylaşmış-tır.

vinden iki ay önce Ankara'ya ta-yin olmuştur. Bu kadar şehit ye-ter şeklindeki paylaşımını vatan uğruna şehitler listesine adının yazılacağını bilemeden yazarken ülkesindeki huzur ve barış dolu günler arzuladığını anlatıyordu. Cennet komiser henüz 23 yaşın-daydı. Görev yerine yapılan sal-dırda şehit olmuş hayatının ba-harında ismi ve soy isminin çağ-rıldığı gibi yiğitçe cennete uç-muştur. Sokaklarında yürüyebi-

leceğimiz bir şehir bırakmak için kendini feda eden polis memuru Selda hakkındaysa Adanalı şehit-ler arasında olması dışında pay-lanmış çok az şey var. Bize de kocaman siyah gözleriyle baktığı resimden şehadet izlerini çıkar-maya çalışmak kalıyor.

Şahidiz. Ya Allah! Bismillah Allahu ekber!

Tanklara, Kurşanlara Direnen Kadınlar

Şehitler Köprüsü'nde 15 Temmuz gecesi adları bilinme-yen ama yılmadan darbecilerin üzerine giden sayısız kadın var-dır. İsimsiz binlerce kadın kah-raman çoğala çoğala, "bir la-melif gibi uzaya uzaya inatla" Türkiye'nin alnını ak eylemiş ve karanlık geceyi aydınlığa çevir-mişlerdir. Bu kadınların bazı-larına şehitlik bazılarına da gazi-lik makamı nasip olmuştur. Gazi olanlarla tanışmak, bol bol ko-nuşturmak lazım aslında... O geceye dair bilincin devamı için hafızayı gençlerle buluşturma-lıyız. Gazilik kavramını yaşamı-mızın arasına almamızı sağlayan bu kadınlar ilahi nazardaki mer-tebeleri kadar bizim için yaşayan örnek olarak kıymetlidir.

Vahide Şevkatlioglu'nun ar-tık sol bacağı yok. Tankları dur-durmak için kendini siper etmiş ama başarmıştır, bacağı tank tarafından ezilmiştir. Bacağı bu ülkede rahat yaşamamız için kurban edilmiştir. Dokuz ameli-yat bacağının kurtulmasını sağ-layamamış, ilahi takdir gazilik için vücudunda bir işaret bırak-mıştır. 39 yaşında gazi olmuştur. Tanklara karşı dururken ailesin-den şehit veren Vahide Hatım namazını kılarak bilmiş adeta kendini feda etmeye hazır olarak evinden ayrılmıştır.

İki çocuk annesi Safiye Ba-yat o gece Boğaziçi Köprüsüne

gidenler arasındaydı. Köprüde askerlerin başındaki darbeciyle konuşmaya teşebbüs etmiş onları vazgeçirmeye çalışmıştır. Darbecilerin silahla iterek uzaklaştırmaya çalıştıkları kahraman kadın "ikiliği bitiren, acı yenen, korkuyu kovan" bir kararlılıkla "Korkmuyorum, beni bununla mı korkutuyorsunuz?" diyerek kararlılıkla yaptıklarının yanlış olduğunu anlatmayı deniyor ilkin ama hiçbir cümle işe yaramıyor. Çok çetin bir gündür.

34 yaşındaki Safiye Hanım, kapılara dünyalarıyla belimi zi bükmeye çalışan darbecilerin açtığı ateş sonucunda yaralanarak gazi olmuş ve sonrasında kendisiyle yapılan röportajlarda hiç yakınmayan yiğit anneler gibi "Ben kadın başıma ne cesaretle gittiğimi bilmiyorum ama vatan deyince benim kanım çok farklı oluyor. Orada bir erkek olsaydı indirirlerdi, iyi ki ben gittim." demektedir. Anlatırken hâlâ aynı heyecan aynı kararlılığı izleyenler görecektir. "Tanka direnen kadın" Safiye Hanım'ın "Zollıkar'ın çeliğine merhem olan" bacağına platin takılmıştır.

Fırın işletmecisi olan Ayten Demir 42 yaşında, tankları tırkötürken köprüde vurularak gazi olmuştur. Defalarca geçtiği köprüde bu kez işletmecisi, kadın kimliklerine gazi unvanını eklemiştir. Aynı saatlerde 46 yaşındaki iki çocuk annesi Nebahat Topaloğlu da İstanbul Büyükşehir Belediyesi önünde darbecilerin açtığı ateş sonucu yaralanmıştır. Nebahat Hanım muhasebe müdürü olarak çalışıyordu. O gece Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın çığırının ardından, "Bugün çıkmazsak yarın çıkmanın anlamı yok." düşünceyle eşine sokağa çıktı. "Anneler gelir, tekbirler gelir, ayetler gelir" dercesine.

Jale Usta, TRT'de sözde darbe bildirisi okundugunu görünce "bismillah boyu" kızlarıyla evde Fetih Suresi'ni okumaya başladı. Fetih neyi tekrar İstanbul'u. Tekrar Türkiye'yi. Cumhurbaşkanı'nın konuşmasını duyunca olayın vahametini anlayıp eşi ve oğullarıyla yola düşüyor. Dilinde dualarla havalimanına giderken Borsa İstanbul binasının çatışmadaki keskin nişancıların kurşunlarıyla yaralandı. 47 yaşında geri paskürtülen bir darbe teşebbüs ardından gazi oldu.

Türkan Güder eşi ve oğluyla Akıncı Hava Üssü önüne gidiyor. İlk gittiklerinde normal askerlerle karşılaştıklarını ama sonra maskeli askerlerin gelip ateş ettiğini anlatıyor. Oğlunu korumak için atıldığı anda kurşunlar onu buluyor. Gazi oluyor ama asıl imtihanı gözleri önünde eşi-ne veda etmektir. Onu şehadete uğurlarken metanetiyle bugüne şükür demektedir. Karın boşluğu, kolu ve ayağından yaralanmış, ağır bedeller ödenmiştir ama zafer kazanılmıştır nihayetinde.

Adeviye Gül İsmailoğlu televizyonda darbe girişimi olaylarını gördüğünde şok olduğunu dile getirirken "Boyle bir şeye hiçbirimiz izin veremzedik, çıkıp onlara engel olmak istedim asla ölkemi yem edemedim." diyor. Anne, baba ve ablasıyla Valiliğe gidecekken Sarayhanedeki barikat nedeniyle gidemiyor. Orada halk artınca asker silahlarıyla taramaya başlıyor. Vurulduğu an şok olsa da şehit olmak, gazi olmak isteği kalbini ferahlatıyor. Şimdi ise istediği gazilik makamında, "hayretim sonsuz takatim az doymadım şükretmeye" demektedir hayatın büyük bir mektep olduğunu kavramanın şuuruyla.

Engellenecek Bir Darbe Var

Kamyon kullandığı görüntülerle Türkiye'nin tamdığı Şerife Boz darbe teşebbüsünü duyar duymaz komşularını da alarak Taksime mücadele etmek için yola koyuluyor. 50 yaşındaki Şerife Boz'un, 61 yaşında olan komşusu Sema Tutar ile beraber çekilen fotoğrafla Türkiye'li kadınların beraberlik, dayanışma ruhunu örneklemiştir. Sema Tutar "Komşum arabayla darbe-ye karşı duruş sergilemek için gideceğini söyleyince onlarla beraber arabaya bindim ve gittim. Çok büyük bir duygu vardı. Çok ağladık yollarda." diyor. Tankları görünce yaşadığı duygu yoğunluğunun içinde görmüş geçirilmiş eski darbenin acıları olduğunu tahmin etmek zor değil.

15 Temmuz'un kahraman kadınlarının sembol fotoğraflarından bir olan elinde sopa ile direnişe katılan Fikriye Temel 75 yaşında bir ev hanımıdır. Darbecilere karşı adeta eve giren hırsız kovarcasına evden dışarı çıkmıştır dört çocuk annesi Fikriye hanım. Yollara çıkıp bütün ışıkları bir bir yakmıştır, tavrıyla bir ülke yeşertmiştir. Sonradan yaptığı açıklamada "Hiç korkmadım. Olursa yine giderim. Bu elimdeki sopa o gece oldu makineli tüfek. Öyle güçlü hissettim kendimi." diyerek tanklara sopayla karşı çıkışının ardındaki duygularını ifade etmiştir.

Ev hanımı iki çocuk annesi Elif Dağdelen Sarı, TRT'de okunan çok bileşenli, tek koçbaşı hain darbe bildirisini duyunca çocuklarıyla tanımadığı yüzlerde durarak onlardan göç alarak sokağa çıkıyor. Cumhurbaşkanı'nın sesini duyduğu anda gözyaşlarına hâkim olamıyor ve aynı anda vahameti hissediyor ki o dakikan sonra Onu kimse durduramıyor. Havaalanına geldiklerinde,

alana girmek isteyen askerlerin önüne geçerek engel olmak istiyor. Lafı bile hepimizi aslında ürktüren askerlerin. Bir ara askeri aracın kapısının açık olduğundan istifade edip içine giriyor. Direksiyon başındaki asker bir süre onunla mücadele ediyor ama o kararı bir şekilde 'anahtar' ver! Sen FETÖ'nün askeri misin?' diye soruyor. Hayırlığın gündelik öğünlerine katık olan mafsit, aylak ve kelepir orduya kafa tutuyor. Askerin yanındaki komutanı 'kes sesini kadar, in arabadan' deyince 'sen kimsin, kime hizmet ediyorsun, inmiyorum, bu araba bizim arabamız, ver anahtar!' diye meydan okuyor. Komutana değil de askerin vatan evladı olduğunu varsayıp yamağını okşayarak 'sen bizim Mehmetçigimisin, sen bize el kaldıramazsın, o silahtı sen bize mi yönelteceksin. Siz daha önce kadar dağlarda terörist öldürüyordunuz, siz bizim karışımıza nasıl çıkarsınız?' diye vazgeçirmek istiyor. Onun hikayesinde kendimizi onun yerine koyup neyi ne kadar yapacağımızı muhasebe ederek cesaretini takdir edebiliriz.

Ziraat Mühendisi Derya Ovacıklı, dört yıl sınıf öğretmeniliği yaptıktan sonra belediyenin gençlik merkezinde çalışmaya başlıyor. Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısını duyduktan sonra eskimez büyük bir anımsı hatırlayarak adeta "Ben bir Temmuz salasıyım" dercesine solağa fırlıyor. Akıncı Camii'nin önünde darbecilerin "Ülkede sikiyönetim var. Yaklaşın vururuz, buradan dağılın!" uyarısına aldırmıyarak onları engellemeye çalışıyor. Silahlara karşı iman gücüyle... Saat 03.23 civarında karargahın içinden gelen bir başka grup -ki onların TSK mensubu olmadığını fark ediyor- 'vur' emri vererek

halkı taramaya başlıyor. 'Mavi gömlekle ateş edin, hedef alın' emrini duyunca yanındaki genç mavi gömlekleli müdafaa etmelere atılıyor. İlk kurşunu ona isabet edip yığılır yere. Kurutuluyor mavi gömleklili. Ama ateş açanlar nöbetleşe devam ediyor durmuyorlar. Arka gruptakilerin yaralıları yardım etmeye gelmesine engel oluyorlar. Zaten yaralı olmasına rağmen ayakta namıus dayanıp ateş ediyor. Sağ bacağı dizinden aşağısı parçalanıyor. Tüm bu esnada darbeciler karşısında diindik durmayı görev biliyor. 'Bir damla kanam aktıysa bu şerefdir' diyerek öğretmenlik serüvenine ibretli bir ders ekliyor.

Ankara Beştepe'de helikopterlerin saldırısında yaralanan ufka doğru büyüyen yolların açılardan 62 yaşındaki Mine ve Rifat Özer çifti de o kahramanlıklarıyla ülkenin anne babası olduğunu gösterdi. Polis akademisinin bombalandığını öğreniyor ilkin. Abdestlerini alıp çıkıyorlar. Yanlarında küçük bir şişe su. Yürürken karşısına çıkan tank önünde durup küçük yaztık asker bir çocuğun gözlerinin içine bakıyor. Ona "ben senin annenim, teyzenim, biz seni seviyoruz" diye bu ülke çocuklarının özüne döndürmeye çalışıyor. O esnada "niye ateş elmiyorsun, bu çarefistide ateş etsene lan!" diye bir ses yükseliyor. O anda ateş ediliyor ve yere düşüyor. Aslında düşen kirletilmiş vicdanlar. Mine Teyze "Amacım vatanımı savunmaktı, torunlarıma ertesi gün kalkabilecekleri bir ülke teslim etmekte görevimiz." derken vatanını evladı gördüğünde anlatıyor. Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin bir toplantı için gittiği İstanbul'da hareketliliğin kötü kokular alıp hemen Gaziantep'e

dönüyor. Beşinci Zırhlı Tugay Komutanlığı'ndaki farklılıkları görüp şüpheleniyor. Bunun üzerine askerlerin kalışmaya kullmasına önlemek için Büyükşehir Belediyesi'ne ait bütün iş makinesi, otobüs ve kamyonları gönderip kışların giriş çıkışlarını kapatıyor. Bu araçları darbe sürecinde kahramanımız haline getiren akıl sahiplerinden olan Fatma Hanım tereddüde mahal bırakmayan ferasetli iyilikatini zor zamanda ispat ediyor.

Oturup konuşsak belki bir dizi farklı görüşe sahip olduğumuzu gördürür spiker Hande Fırat ile. Hele son günlerde çok farklı tartışmalara kapı aralayan karargâh odaklı Hürriyet haberini düşünürsek mesele tümden çetrefil hale gelir. Ama darbe geçince Cumhurbaşkanları ile yaptığı hayati önem taşıyan bağlantı, adını kadın kahramanlarımız arasında saymak için yeterlidir. Mesele sadece mesleki başan degildiir zira darbe bildirisini okunmuş dolayısıyla hainlerin emellerinin gerçek olması durumunda akabeti mutlaka kötü olurdu. Tecrübeli bir gazeteci olarak bunu o anda kestirmemiş olması da imkânsızdır. Dolayısıyla aslında o bir bağlantı değil bir seçim yapmıştır. Darbe karşısında durmayı seçmiştir. Face-Time ile bağlantı kurdugu milyonlar sokaklara dökolmuş ve darbe engellenmiştir. Hande Fırat, o karmaşa anlarında pratik aklı ile ülkenin kaderini degiştirecek bir iş çıkarmış ve kadın kahramanlar arasında yerini almıştır, yüz yıllık bir teyakkuza.

Toprağa hiç değmeyen kaffatnılı sözler neyi murat ederse etsin, benim ölkemin merhametli kadınları ve tuz ırmağı ağıt bir de tartıya vurulmaz annelik eklenince aslı konuyu değıştirmek hiç mi hiç mümkün olmaz...